

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 OSLO

Dato: 20.04.2012
Deres ref: 12/185 KSj

Høringsuttalelse – Fripoliser og Kapitalkrav

Vi viser til Finansdepartementets brev av 26.1.2012 om Høring for NOU 2012: 3 Fripoliser og kapitalkrav (utredning nr. 25 fra Banklovkommisjonen).

Den Norske Aktuarforening (DNA) ønsker å kommentere forslaget til de foreslåtte endringer for fripoliser, samt gi noen kommentarer til omtalen av arbeidet med andre regelverksendringer og fremdriften i dette arbeidet. I den forbindelse vises det til vår forrige høringsuttalelse (datert 16.9.2011) som gjaldt forskriftsendringen om beregning av tilleggsavsetninger.

De fremsatte endringsforslag i vår forrige uttalelse gjaldt blant annet at tildeling av overskudd til eier bør kunne skje før tildeling til tilleggsavsetninger for de produktene som har overskuddsdeling. Videre et løsningsforslag hvor man i stedet for å avsette til tilleggsavsetninger kunne overskuddet hvert år fordeles til kundene, men uten endelig virkning og uten avkastningsgaranti på overskuddet. Alt fremtidig overskudd etter at eier har tatt ut sin del av det kan gå inn i dette her kalt "overskuddsfondet". Ved utbetalingsstart utbetales fondet gradvis for eksempel med en del som gjøres om til garanterte ytelser og/eller ikke garanterte ytelser som kan svinge ut fra fremtidig overskudd. Et slikt fond vil kunne ha en helt annen langsiktig og risikoreducerende effekt enn tilleggsavsetninger og det vil ikke oppstå diskusjon og konkurransevridning i forhold til avsetninger til tilleggsavsetninger som vi er kjent med forekommer i dag.

Generelt

DNA støtter i all hovedsak de fremsatte forslag til endringer i foretakspensjonslovens regler om fripoliser. DNA legger til grunn at det foreslåtte regelverk under Solvens II er å betrakte som en forutsetning for det videre arbeid med å tilpasse norsk regelverk og forsikringsnæringens rammebetingelser, og støtter med dette som utgangspunkt alle tiltak som vil kunne gi en bedre buffersituasjon for produkter med rentegaranti. DNA mener derfor at de endringsforslag som er fremmet er et godt bidrag til å bedre soliditeten.

Men DNA er av den oppfatning at de endringstiltak som så langt er foreslått for fripoliser, fortsatt ikke er tilstrekkelige til å sikre tilstrekkelig symmetri mellom de to partene i kontraktsforholdet for utstedte fripoliser.

Fra et rent aktuært ståsted kan det henføres at noen av de foreslåtte tiltak isolert sett kan sies å kunne gi en uønsket seleksjonseffekt ved at utbetalingstiden forkortes. Men siden de fleste forslag i stor grad er basert på automatiske endringer, har vi valgt å vektlegge de positive effekter lovforslagene vil ha på soliditetsutfordringen under Solvens II fremfor mulige seleksjonsproblemer. Flere av endringene stiller imidlertid store krav til balansert informasjon til forsikringstaker.

Kommentar til noen av de foreslåtte endringene

Banklovkommissjonen forslår at dagens grense for overføring til en individuell pensjonsavtale fremfor utstedelse av fripolise økes fra 50 % av G til 150 % av G. DNA støtter i utgangspunktet dette forslaget med den forutsetning at dette gjøres likt for alle. Men forslaget har også en uheldig side ved at personer som slutter i bedrifter etter 4-5 år vil tape mye av uføre- og etterlattedekningene de har opparbeidet seg. Dette vil ikke bli dekket opp i ny pensjonsordning. Omfanget og konsekvensen vil nok være størst for uføredekningene. Siden premiereserven for uføredekningen er liten i forhold til premiereserven for alderspensjon, så vil ikke alderspensjonen stige med like store utbetalinger som vil være tapt årlig fra en mulig uførepensjon. Etter vår mening bør eventuelle fripoliser der alderspensjonsreserven er mindre enn 150 % av G gjøres om til fripoliser med investeringsvalg bare for alderspensjonen. Risikodekningene beholdes uendret på samme måte som for eksisterende fripoliser som går over på investeringsvalg.

Videre foreslås det at dagens grense for krav til omgjøring av utbetalingstiden hvis fripolisebeløpet er under 20 % av G, endres til 30 % for livsvarige ytelser og 40 % av opphørende ytelser. DNA er positive til økningen, men mener den beste løsningen vil være endring til en felles sats. Det kan vel tenkes tilfeller hvor en avtale med livsvarige ytelser som er under 30 % av G, omregnes til en opphørende ytelse som ikke tilfredsstillende grensen på 40 % av G for denne type kontrakter. En løsning kan derfor være at livsvarige ytelser må omregnes til en utbetalingstid som også tilfredsstillende 40 % kravet.

Banklovkommissjonen har foreslått at det skal være tillatt å endre en fripolisekontrakt fra dagens regelverk om rentegaranti og modifisert overskuddsdeling, til et forvaltningsregime med investeringsvalg. DNA stiller seg positive til dette forslaget med den begrunnelse at dette vil kunne gi klart lavere soliditetskrav, men presiserer at en slik overgang stiller sterke krav til informasjon og rådgiving.

DNA mener det vil være en god løsning å kunne tilby en løsning med livsvarige ytelser når en fripoliseavtale forvaltes med investeringsvalg gjøres om til en utbetalingsavtale ved pensjonering. En innføring av en levealderjustering vil kunne være et hensiktsmessig instrument for å sikre stabile utbetalinger kombinert med en forventning for pensjonsmottaker om en viss årlig økning av pensjonsbeløpet, samtidig som man tar hensyn til at levealder forventes å fortsette å øke.

Det er fremmet forslag om at det kan inngås avtale mellom pensjonsinnehaveren og fripoliseinnehaveren om at pensjonsinnehaveren kan ha ansvaret for avkastingsnivået, for

eksempel en 0-rentegaranti. DNA er positive til dette, men mener at en slik garanti må være utformet som en sluttgaranti for å unngå at man viderefører en del av de problemer som dagens regelverk om årlig rentegaranti gir. DNA mener at en slik løsning vil være et "godt instrument" for begge parter når det gjelder forutsigbarhet i utbetalingene og avkastningen. Ved innføringen av en sluttgaranti løsning mener DNA at det er markedsverdien av pensjonsreserven som skal benyttes ved en flyting til en annen pensjonsinnretning.

En løsning med sluttgaranti oppfatter DNA at er omfattet av lovutkastet gjennom den merknad som er gitt til lovutkastets § 4-7a annet ledd annet punktum: " ... det kan inngås avtale mellom pensjonsinnretningen og fripoliseinnehaveren om at pensjonsinnretningen skal ha et nærmere bestemt ansvar for avkastningsnivået for porteføljen, enten på årsbasis eller for et antall år."

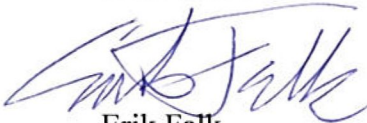
Banklovkommisjonen har drøftet om det er den samlede premiereserve for alle ytelser eller kun premiereserven for alderspensjonen som skal kunne gjøres om til forvaltning under investeringsvalg. DNA er av den klare oppfatning at det kun er alderspensjonsreserven som kan overføres, og at avtalte fripolisebeløp for de andre dekningene holdes uforandret. En løsning med forvaltning av hele premiereserven under investeringsvalg og "premiebetaling for risiko" for de andre dekningene vil i et skiftende finansmarked gi uønskede utslag for størrelsen på alderspensjonen.

I avsnitt 5.1.4 om uttak av pensjon og beregning av årlig pensjon ut fra investeringsporteføljens verdi stilles det spørsmål om hvorvidt fripoliseinnehaveren bør gis adgang til at fripolisen fortsatt skal kunne forvaltes som egen investeringsportefølge.

Videre sies det at i ".. så fall må pensjonsytelsen beregnes ut fra investeringsporteføljens verdi og forventet gjenstående levetid ved begynnelsen av året", og at "En beregning ut fra gjenstående levetid vil imidlertid innebære en særlig levealdersjustering basert på forventet levetid til enhver tid, og ikke forventet levetid etter beregningsgrunlaget."

Aktuarforeningen vil bemerke at selskapene må forholde seg til forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser og prising av den risiko man overtar og kan vanskelig forholde seg en gjenstående levetid som tar utgangspunkt i noe annet.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Erik Falk
Formann

Den Norske Aktuarforening (DNA) er en frittstående, uavhengig profesjonsforening som er åpen for alle som har aktuarutdannelse eller tilsvarende kvalifikasjoner. Foreningens formål er å fremme utøvelsen av akturfaget og medlemmenes felles interesser. De aller fleste aktuarer som arbeider med forsikringsfaglige spørsmål, er medlemmer av foreningen.

